

JAKOV STIPIŠIĆ, *Inventar dobara Mihovila suknara pokojnog Petra iz godine 1385.*, Zadar 2000., 324 str.

Zahvaljujući dugogodišnjem radu autora Jakova Stipišića, objavljen je ovaj bitan rukopis inventara zadarskog suknara Mihovila pokojnog Petra iz kraja XIV. stoljeća, original kojeg se čuva u arhivu benediktinskog samostana Sv. Marije u Zadru i koji obuhvaća 134 folija, odnosno 267 stranica. Knjiga sadrži autorov uvod, prijepis rukopisa u dva dijela: 1. popis dobara i 2. regista dokumenata obiteljskog arhiva na latinskom, te njihov sažetak na hrvatskom, razna kazala (osoba, mjesta i stvari) i četrnaest ilustracija raspoređenih u knjizi.

U uvodnom dijelu (str. 9-34), autor opširno opisuje sadržaj rukopisa i predaje čitatelju opsežnu sliku svih bitnih elemenata prikazanih u izvoru. Dakle, prilikom spomena svakog novog podatka, autor razjašnjava prilike vezane uz taj pojam. Tako su objašnjene osobe spomenute u rukopisu, kao i privredna kretanja u Zadru u to doba u usponu. Autor napominje prisutnost stranaca, pri tome objašnjava važnu ulogu Židova pri uvođenju bankarstva u gradu te proširenje trgovačkog poslovanja zahvaljujući djelatnost nekoliko Talijana, posebice Toskanaca. Dakako, predstavljen je i sam trgovac i suknar Mihovil.

Saznajemo da je Mihovil Hrvat iz obitelji bogatih mesara, čija je poslovna djelatnost prilično živa. Osim što se bavi uspješno kupoprodajom tekstila, Mihovil je zakupnik većine otočnih solana (Nin, Pag, Pašman). U to vrijeme, solane predstavljaju najunosniju privrednu aktivnost u Zadru, pa se time Mihovila uvrštava među najbogatije članove zadarskog društva koji nisu članovi patricijskih obitelji. Opis tkanina koje se nalaze u Mihovilovom dućanu je prilika da se objasni položaj trgovine suknom u onodobnoj Europi, te mogućnost izrade tog proizvoda u Zadru. Tekstilni proizvodi prisutni u Mihovilovom dućanu dokazuju da njegovo poslovanje seže do daleke Engleske, a također i po čitavoj Italiji. U samome gradu, prilično prošireno ovčarstvo omogućuje i proizvodnju grublje tkanine za siromašne kupce.

Posebnu važnost inventaru i pažnju privlači popis Mihovilovih knjiga, pri čemu se autor specijalno zadržava na njihovom opisu. Naime, Mihovil je posjedovao knjige na francuskom, talijanskom i arapskom jeziku, te rijetki rani primjerak Danteove božanske komedije (pod naslovom *Dans*). U biblioteci se nalaze još povijesne knjige na latinskom iz prve polovice I. stoljeća, te medicinski priručnik arabskog kirurga Abul' Quasim az Zahravija, koji je živio u Cordobi u X. stoljeću. Mihovil je također bio poznavalac glagoljice jer je posjedovao i rijetke crkvene knjige na glagoljici. Ova iznimno bogata privatna knjižnica dokazuje ne samo imućnost i visoki stupanj obrazovanja jednog zadarskog pojedinca nego svjedoči i o snažnom ekonomskom i kulturnom razvitku samoga Zadra za vrijeme anžuvinske vlasti.

Prijepis inventara Mihovilovih dobara podijeljen je u dvije cjeline. Prvi dio (str. 35-107) sadrži opis stvari, podijeljen na devet podcjelina: 1. Uvodne isprave notara Articuija Dominikovog iz Rivignana; 2. Popis nekretnina; 3. Popis pokretnih dobara; 4. Popis posteljine, odjeće, te jedan dio knjiga iz Miholovile biblioteke; 5. Nastavak popisa knjiga; 6. Popis svakodnevnih odjevnih lanenih predmeta; 7. Popis raznih pokretnih predmeta, namještaja, slika, pokrivača, odjeće, krzna (među ostalim najstarije šahovskog pribora zabilježenog u Zadru) i dr.; 8. Nastavak popisa knjiga; 9. Popis tekstila iz Mihovilovog dućana.

Drugi dio prijepisa (str. 109-252) sadrži arhivske dokumente obitelji od vremena Mihovilovog pradjeda Dišislava (1238) do Mihovilove smrti (1385). Svaki dokument ima svoj broj (od 1 do 670), a datum je razriješen u pročelju. Dokumenti nisu kronološki poređani, a među njima nailazimo na Mihovilovu oporuku, razne ugovore o kupoprodaji, sklapanju trgovačkih društva i raznim tipovima poslovanja, nekim drugim knjigama iz Francuske i Španjolske, te mletačke isprave.

Isti dokumenti su pod odgovarajućim brojevima prevedeni s latinskog na hrvatski u obliku kratkih regesta koja slijede (str. 253-282).

Naposljetku, prijepisu su dodana tri kazala o osobama, mjestima i stvarima (str. 284-324).

Sabine Florence Fabijanec

Andreas condam Petri de Canturio. Quaterni imbreuiaturarum 1353-1355./
Andrija pok. Petra iz Cantù. Bilježnički zapisi 1353.-1355., Prepisao latinski tekst te izradio hrvatske sažetke i kazala Robert Leljak. S izvornikom savnio, izvršio redakciju teksta i kazala te izradio kritički aparat i bilješke Josip Kolanović, sv. 1, *Notarilia Iaderina/Spisi Zadarskih bilježnika 4*, Zadar, Državni arhiv u Zadru, 2001., 783 str.

Ovim vrijednim izdanjem Državni arhiv u Zadru nastavlja objavljivanje zadarskih bilježničkih spisa započeto još davne 1959. godine, a prekinuto, također davne, 1977. godine. U ovom svesku objavljuju se tri svežnjica (*fasciculi*) iz bilježničkog sveska (*busta*) zadarskog notara sredine 14. stoljeća Andrije iz Cantù. Time je nastavljen neprekinuti niz objavljenih spisa zadarskih i paških bilježnika u kojem su do sada trudom uglednih hrvatskih paleografa i izdavača povijesnih izvora Mirka Zjačića i Jakova Stipišića u tri knjige objavljeni spisi petorice bilježnika (zadarskih bilježnika Henrika i Creste de Tarallo s kraja 13. stoljeća u prvoj, zadarskih bilježnika Ivana de Qualis i Nikole pok. Ivana te paškog bilježnika Gerarda iz Padove iz razdoblja od 1296. do 1337. godine u drugoj te zadarskog bilježnika Franje Manfreda de Surdis iz Piacenze iz sredine 14. stoljeća u trećoj